

Резюмета и авторска справка за приносния характер на научните трудове на Гл. ас. д-р Димитър Тодоров Димитров, представени за рецензиране за участие в конкурса за доцент: Науки за Земята / Социална и икономическа география-География на транспорта и комуникациите /, обявен в ДВ. бр. 51 / 27. 06. 2017 г.

1. Димитров, Д., Форми на териториална организация в транспорта, Сб. Теоретични проблеми на географското познание, В.Търново, 1994.

В статията в теоретичен аспект са изяснени някои основни категории в географията на транспорта. Разкрити са функционалните особености и пространственните параметри на формите на териториална организация в транспорта, тяхната регионална йерархичност и функционална съподчиненост. Изяснени са техните функции и особености, като основни компоненти на транспортната система на страната.

2. Димитров, Д., Географска идентичност, функционални особености и проблеми на контактната зона „суша-море”, Сб.: Географското пространство: инвестиция за XXI-ви век, София, 1997.

В статията се доказва важното значение на контактната зона „суша-море” при формирането и функционирането на сухоземно-водните транспортни системи в България. Доказано е важното значение на тази контактна зона за перспективното пространствено развитие на транспортната инфраструктура в страната. Доказано е важното и значение за валоризацията на транспортно-географското положение на България и обособяването и като една от териториите за перспективен икономически растеж.

3. Димитров, Д., Географски аспекти на риска от пътно-транспортни произшествия на територията на Република България, Сб.: „100 години география в Софийския университет”, София, 1998.

В статията се прави анализ на националната пътна мрежа от гледна точка на интензитета на пътно-транспортните произшествия по нея. Този

анализ е на базата на деветте области от АТД на страната през периода 1987-1999 г. Разкрити са локалитетите с най-висок интензитет от събитийност от ПТП по националната шосейна транспортна мрежа. Изведен е индекс на пътно-транспортен катастрофизъм, чрез който се разкриват териториите с различна степен на ПТП. В статията в теоретичен план се изясняват и някои основни категории в географията и регионалното развитие, като: риск и рискови процеси, рискове от природен и техногенен характер и др.

4. Димитров, Д., З. Матеева, Географска оценка на ветровия енергиен потенциал на територията на България, Сп. Енергетика, кн. 2, 1999.

В статията се направена оценка на националната територия от гледна точка на разкриването на ареалите с оптимум за развитието на вятърната енергетика в България. Тази оценка е извършена на базата на четиридесет годишен период назад във времето, отчитаящ розата на ветровете, силата и скоростта на вятъра за всеки квадратен километър от националната територия за пет часа от денодошието за всеки ден от годината. Тази отчетност на данните е на базата на масивите от статистическата отчетност на НИХМ при БАН. В резултат на това изследване са разкрити районите от националната територия, които са най-подходящи за перспективното развитие на вятърната енергетика в България. Статията е есенция от по-обхванен научен проект с важно практико-приложно значение за развитието на вятърната енергетика в страната.

5. Димитров, Д., К. Коджабашев, Проблеми на отрасловата и териториалната структура на промишлеността във Варненския участък на контактната зона „суша-море” , Сб.: Проблеми на Черноморската контактна зона „суша-море”, БАН, София, 1999.

В статията е направен анализ на отрасловата и териториалната структура на промишлеността във Варненския участък на контактната зона „суша-море” на Българското Черноморско крайбрежие. Направена е оценка на перспективното развитие на промишлеността в новите икономически условия и жизнеността на индустриалните обекти в нея.

6. Димитров, Д., Трансстаропланинските транспортни пресичания: инфраструктурни приоритети на България, Сб. „ 50 години географски институт на БАН ”, София, 2000

В статията се прави оценка на транспортното и регионалното значение на транспортните пресичания на Стара планина от гледна точка на оптимизацията на транспортните връзки между Северна и Южна България. Обоснован е времеви алгоритъм за инфраструктурното им развитие от гледна точка на регионалното развитие на България. Разгледани са териториално-устройствените проблеми, които биха възникнали при реализацията на тези транспортни инфраструктурни проекти. Обоснован е модел за функционалното обвързване на тези трансстаропланински транспортни пресичания с регионалната транспортна инфраструктура на страната.

7. Димитров, Д., Природо-ресурсен и стопански потенциал на Черноморската контактна зона „суша-море”, Сб. „Транспортно-икономическо развитие на Причерноморския регион”, БАН, София, 2000.

В статията е направена оценка на природо-ресурсния потенциал на Черноморската контактна зона „суша-море” в България в контекста на перспективното и развитие в новите икономически условия и постигането на устойчив и балансиран модел за нейното развитие.

8. Димитров, Д., Икономгеографска оценка на европейските транспортни коридори на територията на Република България, Сб. „ Географското образование на прага на XXI –ви век” , Свищов, 2001.

В статията е направена оценка на регионалното значение на трасетата на петте паневропейски еврокоридора на територията на България в контекста на евроинтеграционния процес. Направена е оценка на тяхното значение за устойчивостта на селищната мрежа в страната. Разгледани са и териториално-устройствените проблеми при инфраструктурното развитие на трасетата им.

9. Димитров, Д., Балканските транспортни инфраструктурни проекти и рисковете за България, Сб. „Регионално развитие - Китен 2000”, София, 2002.

В статията е направена оценка на рисковете от превръщането на националната територия в своеобразен остров на „транспортен изолационизъм” в географското пространство на Балканския регион и Югоизточна Европа. Проявлението на такъв риск, към този период беше напълно реален в резултат на ускорената реализация на някои транспортни инфраструктурни проекти в съседните на България държави: Гърция / полимагистралата „Виа Игнация” /, Сърбия и Македония / полимагистралата по долините на реките Морава и Вардар / и Румъния / полимагистралата по направление: Констанца-Букурещ-Тимишоара-Арад /. Обоснован е модел за регионалното развитие на транспортната инфраструктура в страната с оглед преодоляването на тези рискове, увеличаване на транзитните транспортни потоци и валоризацията на транспортно-географското положение на страната. В последствие някои от идеите в този модел са реализирани и с днешна дата тези рискове са минимизирани.

10. Димитров, Д., Транспортни проблеми на икономическите връзки между България и Република Македония, Сб. ”Втори конгрес на географите в Република Македония-Охрид 2000”, Скопие, 2001.

В статията са направени анализ и оценка на потенциалните възможности за развитието на трансграничните връзки между България и Македония по протежение на общата им 165 км. граница. Изяснено е значението на трансграничната транспортна инфраструктура за регионалното и локалното развитие на тези пригранични територии. Обоснована е необходимостта от инфраструктурното развитие на пряка жп линия между София и Скопие. Доказано е положителното влияние на развитието на трансграничната транспортна инфраструктура върху икономическите и културните връзки между двете съседни страни.

11. Димитров, Д., Девети еврокоридор и инфраструктурното развитие на Източните Родопи, Сб. „Регионални проблеми на Източните Родопи”, Ардино, 2001.

В статията е направена оценка на регионалното значение на трасето на девети паневропейски транспортен коридор на територията на страната и региона на Източните Родопи. Разгледани са териториално-устройственните проблеми по това трасе. Обоснован е алгоритъм за неговото функционално обвързване в транспортната инфраструктура на страната с оглед мултиплициране на положителните регионални ефекти за региона на Източните Родопи.

12. Dimitrov, D., For the signification, the connotation and the right use the category “sustainable development” : First International Conference “Human dimensions of Global change in Bulgaria”, Sofia, 22-24 April 2004.

В статията в теоретичен план се изясняват същността, смисъла, съдържанието и правомерната употреба на категорията „устойчиво развитие”. Разгледани са нейните регионални интерпретации в отделните държави и макрорегиони на планетата и са анализирани лимитиращите фактори за постигането на глобална унифицирана политика по този жизнено важен за планетарното население проблем.

13. Димитров, Д., Трансграничното сътрудничество и регионалното развитие на приграничните територии в България, Сборник од Третиот конгрес на географите во Република МакедониЈ, Скопје, 15-16 октомври. 2005.

В статията е направен анализ и оценка на изостаналите пригранични райони в страната и е изяснена важната роля на трансграничното сътрудничество за преодоляването на тяхната стопанска маргинализация. Доказана е необходимостта от тяхното идентифициране, като обект на преференциалната регионална политика в страната и важната роля на законово-нормативната рамка на цялостната регионална политика.

14. Димитров, Д., Транспортната инфраструктура и влиянието ѝ върху депресивните демографски райони в България: Сб. докл.: VII конгрес по медицинска география, София, 2005.

В статията е разгледана ролята на пространственното развитие на транспортната инфраструктура върху процесите на депопулация в страната

и формирането на депресивните демографски райони. Идентифицирани са границите териториалния обхват на тези райони. Доказано е значението на пространственото развитие на транспортната инфраструктура за постепенното преодоляване на негативните демографски процеси в тези райони.

15. Dimitrov, D., The underdeveloped rural regions in Bulgaria-factors for formation and ways for overcoming of yheir social-economic marginalization, Ruralniot proctor vo novite razvoini uslovi. Охрид, 2006.

В статията е направена оценка на факторите за формирането на изостаналите селски райони в България. Изяснена е разликата между категорията „изостанали селски райони”, съгласно ЗРР, 2004/2005 г. и селски райони, съгласно Наредба № 14 на Министерство на земеделието и храните. Доказана е необходимостта от провеждането на преференциална регионална политика за преодоляването на тяхната социално-икономическа и инфраструктурна маргинализация.

16. Димитров, Д., Преференциалната регионална политика в България и някои държави от Европейския съюз: сравнителна характеристика и приоритети, Сп.: География 21, кн. 3. 2006.

В статията е направен анализ и оценка на преференциалната регионална политика в България и някои държави от Европейския съюз. Изяснен е механизма и териториалния обхват на преференциалната регионална политика в тези държави. Обоснована е необходимостта от провеждането на такава политика в България, като важен инструмент от цялостната регионална политика с оглед постепенното преодоляване на вече формираните регионални диспропорции в страната. Изяснена е законово-нормативната рамка, обезпечаваща провеждането на тази политика. Анализирани са отделните райони за целенасочено въздействие обект на тази политика дефинирани в ЗРР-2004/2005 г..

17. Димитров, Д., Приложение на комплексното (интегралното) социално-икономическо райониране при провеждането на регионалната политика в България, Год. на СУ , ГГФ., 2, Т. 99. София, 2007.

В студията е изяснено значението и мястото на районирането, като основен научен метод и важен инструмент при провеждането на регионалната политика, Разкрити са същността и съдържанието на някои основни категории: интегрален /комплексен/ социално-икономически район, планов /статистически/ район, отраслов район, целеви район, район за целенасочено въздействие и др. Направена е оценка на практико-приложното значение на интегралните социално-икономически районираня на страната в нейното регионално и комплексно социално - икономическо развитие. Тази оценка обхваща всички районираня от това на акад. Ан. Бешков /1934 г./ до наши дни. Авторът доказва тезата, че методът на интегралното социално-икономическо райониране на страната трябва да бъде научния подход на който да се базира провеждането на цялостната регионална политика в България. Той трябва да предхожда всички следващи инструменти на тази политика. Интегралното социално-икономическо райониране на страната трябва да бъде териториалната основа на всички АД и те да се базират на него. Отчитайки сложната динамика на протичащите в страната социално-икономически, политически и демографски процеси е обоснован нов модел за интегрално социално-икономическо, който да е относително по-устойчив във времето и да послужи, като териториална основа за извършване на ново АД на страната.

18. Dimitrov, D., Approaches for surmount of the economic marginalization of the underdeveloped mountain regions in Bulgaria, Fourth international conference, Global changes and problems theory and practice, Sofia, Bulgaria, 2007.

В статията е направен анализ и оценка на изостаналите планински райони, като един от обектите на провежданата в страната преференциална регионална политика. Анализирани са факторите за тяхната стопанска и инфраструктурна маргинализация. Доказано е значението на транспортната инфраструктура за преодоляването на тяхната стопанска и инфраструктурна маргинализация. Обосновани са необходимите политики за постепенното преодоляване на тяхната изостаналост.

19. Dimitrov, D., Regional development of the Northwest planning region and the Euro integration process, Сборник радова, Први конгрес српских географа, Белград, 2007, т, 3.

В статията са оценени регионалното развитие на Северозападния район за планиране в контекста на евроинтеграционния процес на страната. Направена е оценка на развитието на трансграничното сътрудничество със Сърбия, като фактор за преодоляването стопанската и инфраструктурната маргинализация на региона. Оценени са ролята и мястото на реализацията на някои транспортни инфраструктурни проекти в този процес. Направена е оценка на транспортно-географското положение на региона, като фактор за развитието му при новата социално-икономическа и геополитическа конюнктура.

20. Dimitrov, D., Development of the border areas on the frontier between Bulgaria and Turkey in the context of the Euro integration process, Сб. География и регионално развитие, Научни конференции с международно участие, Созопол, 2006-2007 г., Фондация „ЛОПС“-2007, Созопол, 2008

В статията са анализирани основните фактори за стопанската и инфраструктурната маргинализация на един от депресивните географски райони в страната - „Странджа-Сакар“, формиран по границата с Р.Турция. Направена е критична оценка на програмата „Странджа-Сакар“, приета и изпълнявана през 70-те години на XX-ти век в условията планово - централизирано развитие на стопанството. Анализирани са факторите за задълбочаване на стопанската маргинализация и депопулация на региона при новите общественно-икономически и политически условия в страната. Обосновани са необходимите политики, които според автора ще доведат до постепенното преодоляване на сложните регионални проблеми и демографски процеси в този регион.

21. Dimitrov, D., Transport infrastructure, social-economic formation of regions and regional development in Bulgaria, Fifth international conference, Global changes vulnerability, mitigation and adaptation, Sofia, 2009.

В статията се изясняват ролята и мястото на развитието на транспортната инфраструктура, като инструмент при провеждането на регионалната политика в страната. Обоснован е регионален модел за нейното пространствено развитие и функционално-йерархично обвързване.

22. Димитров, Д., Модел за регионална организация на спешната медицинска помощ в България, Сб.: „Природа и здраве” София, БДМГ, 2009.

В статията е обоснован пространствен модел за организация на спешната медицинска помощ в България. Той е направен на базата на сложните обективни процеси протичащи по националната територия и произтичащата от тях необходимост от реорганизация на пространствения модел на организация на здравната система в страната. Този модел гарантира равнопоставен достъп до спешна медицинска помощ на всички граждани на страната. Моделът предлага формирането на съвременна модерна организация на спешната медицинска помощ в България, чрез изграждането на регионална мрежа от центрове, които да са организационно и функционално обвързани.

23. Димитров, Д., Влияния на сезонната транспортна инфраструктура върху маргинализацията на поземления фонд в България, Сб. География и регионално развитие, Научна конференция с международно участие, Фондация „ЛОПС”-2014, Созопол, 2011-2012.

В статията са анализирани факторите за задълбочаване на процеса на маргинализация на поземления фонд в България. Този процес е разгледан в контекста на депопулацията на обширни райони от територията на страната. Основен акцент в статията е ролята на сезонната транспортна инфраструктура в този процес. Анализирани са ролята и мястото на местните власти / общините и кметствата / при развитието и поддръжката на сезонната транспортна инфраструктура с оглед забавянето и спирането на маргинализацията на поземления фонд в страната. Специално внимание е отделено на планинските райони на страната, където тези процеси са най-интензивни.

24. Димитров, Д., Приоритетът стопански туризъм и развитието на инфраструктурата в България, Сб. География и регионално развитие, Научна конференция с международно участие, Фондация „ЛОПС”-2014, Созопол, 2011-2012.

В статията се разкриват регионалните диспропорции между развитието на стопанския туризъм и развитието на инфраструктурата по

територията на България. Специално внимание е отделено на пространственото развитие на транспортната инфраструктура, като основен фактор за усвояването на туристическия потенциал на територията.

25. Димитров, Д., Роля, функции и прерогативи на централните и местните органи на държавната власт при справянето с бедствия, аварии и катастрофи и управлението на кризи от природен и техногенен характер, Сб. География и регионално развитие, Научна конференция с международно участие, Фондация „ЛОПС“-2014, Созопол, 2011-2012.

В статията е изяснено мястото и функциите на централните и местните органи на държавната власт в страната при управлението и справянето с бедствия, аварии и катастрофи от природен и техногенен характер. Обоснован е функционален модел, делегиращ по-големи правомощия на местните органи на държавната власт / общините / в тази дейност.

26. Димитров, Д., Оценка на факторите за генезиса и динамиката на бедността и влиянията и върху регионалното развитие на България, Сб. География и регионално развитие, Научна конференция с международно участие, Фондация „ЛОПС“-2014, Созопол, 2011-2012.

В статията се прави оценка на факторите за генезиса и задълбочаването на социалния феномен „бедност“ в страната в контекста на нейното регионално развитие и понижаване на инвестиционния потенциал на територията. Направена е оценка на разнопосочните фактори за неговото проявление в отделните региони на страната. Обоснована е необходимата социално-икономическа и регионална политика за снижаване равнищата на бедността в България.

27. Димитров, Д., Проблеми, процеси и тенденции в регионалното развитие на България и възможностите на нелинейната наука за тяхното прогнозиране и управление, Сб. География и регионално развитие, Научна конференция с международно участие, Фондация „ЛОПС“-2014, Созопол, 2011-2012.

В статията е направена оценка на възможностите на нелинейната наука при прогнозирането и планирането на регионалното развитие на страната. Анализирани са сложните процеси и тенденции в регионалното развитие и се обосновава алгоритъм за тяхното решаване чрез прилагането на сложния инструментариум на нелинейната наука.

28. Димитров, Д., Прехода към „устойчиво развитие”, демографските тенденции в света и регионалните проблеми в България, сп. География-21, кн. 6, 2011

В статията е направен паралел между демографските процеси и тенденции в съвременния свят и задълбочаващите се негативни процеси и тенденции в регионалното развитие на България. Обосновава се необходимостта от нов тип демографска политика в страната, която да се разглежда в контекста на цялостната социално-икономическа политика. Анализират се пространствените проекции и рефлексите от демографските процеси и тенденции в страната в отделните и региони и се обосновават политики за минимизирането на тези негативни ефекти.

29. Dimitrov. D., Regional development and regional policy of Bulgaria within the context of the European social-economic and cultural space, Seventh international conference, Security in the age of global changes, 15-16 April 2011, Sofia, 2011.

В статията е направена оценка и анализ на провежданата в страната регионална политика в контекста на кохезията на националната територия в социално-икономическото и културно пространство на Европейския съюз. Направена е критична оценка на законово-нормативната рамка, обезпечаваща провеждането на тази политика и е аргументирана необходимостта от някои промени в нея.

30. Димитров, Д., Регионалното прогнозиране в светлината на новата икономическа география, Сб. Новата икономическа география-теория и практика, София, 2013.

В статията се прави оценка на ролята и мястото на регионалното прогнозиране в светлината на Новата икономическа география на Пол

Кругман и господството на неолибералния модел в икономическото развитие на съвременния свят. Анализират се рефлексите на този модел върху националната икономика и регионалните процеси в страната.

31. Димитров, Д., Относно оптимума на броя, териториалния обхват, функционалността и значението на общините при провеждането на регионалната политика в България, В Сб.: 30 години катедра „География във Великотърновския университет „Св.Св. Кирил и Методий”, Изд. „ИВИС”, Велико Търново, 2014.

В статията се прави анализ и оценка на функциите на общините при провеждането на регионалната политика в страната. Аргументира се функциониращият модел на общинско деление, като единственото за сега равнище ниво на териториално самоуправление в страната. Авторът защитава тезата си, че всяка промяна в броя, границите и териториалния обхват на общините в България, без извършването на предварителен, задълбочен научен анализ би имала негативни ефекти върху регионалното развитие на България.

32. Димитров, Д., За равнищата на местно и регионално самоуправление и необходимостта от ново административно-териториално устройство на България, Сп.: Социология и икономика, кн.3, 2015.

В студията се прави критична оценка на процеса на децентрализация в страната. Обосновава се необходимостта от ново административно-териториално деление на България и се предлага такъв. Този модел отчита дълбоките регионални трансформации протекли по територията на страната през последните почти три десетилетия, както демографския и сив, съпроводен с интензивна депопулация на обширни райони в страната. Обоснован е алгоритъм за продължаване на стопирания през последните десет години процес на териториална децентрализация в страната, чрез формирането на регионално ниво на самоуправление в страната / над общинско / и локално ниво / под общинско / на ниво кметство. Аргументирани са необходимите според автора прерогативи, които да се делегират на областните управители и регионалните власти на ситуираните четири нови области в страната.

33. Димитров, Д., Влияния на пространственното развитие на транспортната инфраструктура за постигането на устойчиво и балансирано развитие на регионите в България, Сб. Устойчиво и балансирано развитие на регионите в България, София, 2015.

В статията се обосновава оптимален модел за пространствено развитие на транспортната инфраструктура в страната, който да бъде основата за постигането в перспектива устойчив модел на регионално развитие на страната. Осигуряването на равнопоставен транспортен достъп на населените места в отделните региони на страната е в основата на идейния замисъл на модела.

34. Димитров, Д., Административно-териториалното устройство: инструмент при провеждането на регионалната политика в България, Год. на СУ, ГГФ, т. 107, 2016.

В студията се анализират административно-териториалните деления на страната след Освобождението / 1878 г. / и се прави оценка на техните рефлекти върху регионалното развитие на страната. Авторът аргументира тезата си, че административно-териториалното деление и устройство трябва да се разглежда, като важен инструмент при провеждането на регионалната политика в страната. Тези оценки се базират и на някои народопсихологични особености на българската нация. Обоснована е необходимостта от ново административно-териториално деление на страната и е предложен такъв. Този модел се базира на прогнозирането на процесите и тенденциите в регионалното и демографското развитие на страната. Обоснована е и необходимостта от промени в законово-нормативната рамка регулиращи тези процеси: делегиране на допълнителни прерогативи и функции на областните управители и регионалните власти на перспективните четири област в България.

35. Димитров, Д., Регионалното развитие и регионалната политика в България: състояние, тенденции, модели, инструменти, София, 2017.

В монографията /130 стр./ е направен критичен анализ на регионалното развитие и регионалната политика в България. Изяснен е надведомствения и интегрален характер на регионалната политика.

Очертани са границите и териториалния обхват на депресивните географски региони в България, намиращи се в процес на ускорена депопулация, инфраструктурна и стопанска маргинализация. Анализирани са факторите и причинно-следственните връзки довели до тези тежки проблеми в регионалното развитие на страната. Разкрити са тенденциите и е направена прогноза за регионалното развитие на страната през следващите години. Анализирани са ефектите от регионалния модел „център-периферия” в регионалното развитие на България на всички териториално-йерархични равнища: национално, регионално, локално. Обоснован е модел за ново административно-териториално-деление на страната, базиран на интегрален модел на социално-икономическо райониране на България. Анализирани са основните инструменти при провеждането на регионалната политика в България. Анализирани са възможните нива за формиране на равнища на регионално и локално самоуправление в страната и продължаване на процеса на децентрализация в България. Монографията е обобщаващ анализ и синтез на научните търсения, анализи и прогнози на автора от последните 17 години в сферата на регионалното развитие и регионалната политика. Тя е базирана на натрупания от автора опит на различни позиции през тези години: н.с. в Географския институт на БАН, преподавател в катедра „Социално-икономическа география” на ГГФ на СУ „Св. Кл. Охридски”, старши експертен съветник в Комисията по регионална политика на 39 Народно събрание, участието в голям брой регионални проекти и др.

Гл. ас. д-р Димитър Димитров